

2002. június 21. és 23. között felmértük a parton található falat és a terepi egyenetlenségeket, letisztítottuk és lerajzoltuk a víz alatti falmaradványt.

A vízben található fal tájolása, iránya azonos a szárazföldön bemért faléval. Keszonos technikával készült opus testaceum falazás, amely a római kori kikötői létesítményekre jellemző. Megállapítottuk, hogy a fal eredeti helyén található, technikája és elhelyezkedése alapján rakpart lehetett.

A nagynyomású vízszugárral történő mosatás újabb részleteket fedett fel, a további kutatás tudományos szempontból indokolt.

Résztevők: Bartus György, Fehér József, László Zsolt, Lázár Csilla, Makovics Adrien, Sipos Tamás, Szokolics Tamás bűvárok, Egyházi Dóra, dr. Grynaeus András, Stibrányi Máté, dr. Virágos Gábor régészek, Magony Rita geodéta.

TÓTH JÁNOS ATTILA

167. Kup, Egyes

(Veszprém megye) U, V

2002. augusztus 6–22. között folytattuk a újkőkori lelőhelyen végzett ásatásokat, a Magyar Nemzeti Múzeum és a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum együttműködésében.

Az ásatások előzménye Mithay Sándor 1974-es ásatása, Ilon Gábor gyűjtései (1995) voltak. Az ásatásokat 2000-tól indítottuk meg ismét. Ez évi szelvényeinket a 2000/2001 évi ásatási területhez csatlakozóan telepítettük, részben a tavaly félbehagyott szelvények teljes feltárására, részben a lengyeli és vonaldíszes-zselizi objektumok további kutatására. Elsősorban az „östulkos gödörkomplexum” és a megfigyelt lengyeli ház feltárását, valamint a középső neolitikus objektumok feltárását terveztük.

A 2000/2001 szelvényekhez csatlakozóan telepítettük a VII, VIII, XI. szelvényeket: ettől D-re a (befejezetlen) X. szelvényt. Valamennyiben gazdag, elsősorban lengyeli leletanyag került elő. A megfigyelt objektumok szemétködrök, cölöplyukak, házomladék, kemence voltak.

Szalay Kálmán telkén teljes mélységben feltártuk a tavaly megnyitott felületeket, itt a korábban megismert hallstatti hulladékgödör részleteit, és új elemként lengyeli házhoz tartozó gödör és cölöplyukak maradványait találtuk meg.

Az ásatásokat folytatni szeretnénk, részben a megkezdett (X. szelvény) feltárása, részben a lengyeli ház lehatárolása céljából, továbbá szeretnénk összekötni a feltárt területet a Mithay Sándor által megkutatott, egyelőre pontosan nem azonosított részekkel. Előreláthatóan a vizsgált területtől Ny és É felé szeretnénk kiterjeszteni az ásatási területet.

Az ásatások során terepbejárást is végeztünk, amelynek eredményeképpen a település kiterjedését lényegesen ki kell terjesztenünk K-i irányban, mintegy 800

m hosszúságban a Bittva D-re lejtő domboldalon. A 2000/2001 évi ásatások eredményeiből, a község kezdeményezésére, kamara-kiállítás készült.

Munkatársak: Regénye Judit, Simán Katalin.

T. BÍRÓ KATALIN

168. Lánycsók, Gata Csotola

(Baranya megye) Kő

2002. március 25. és április 22. között a Janus Pannonius Múzeum Régészeti osztálya munkatársai terepbejárást végeztek a tervezett M6-56 gyorsforgalmi út Baranya megyei szakaszán.

A 23086. pontnál É-D-i dombvonulat Ny-i oldalán, a szántásban szórvány középkori cserepek jelezték az 50×50 m kiterjedésű lelőhelyet (66. sz.).

Egy vízjárta, mocsaras részbe hajló földnyelv déli oldalán, 200×200 méteres kiterjedésű területen középkori településnyomokat találtunk (67. sz.).

Munkatársak: Nagy Erzsébet, Gábor Olivér régészek, Krasznai Péter ásatási technikus, Tari Józsefné gyűjteménykezelő.

KÁRPÁTI GÁBOR

169. Letenye, Hergyő-földek

(Zala megye) Á

Az M7-M70-es utak találkozásánál a leendő letenyei személy- és teherforgalmi határátkelő nyomvonalában 2002 áprilisában tovább folytattuk a tavaly megkezdett ásatást (Z-701 lh.).

A tavaly talált meder szélességét két Ny-K-i irányú kutatóárkunkban teljes egészében sikerült dokumentálnunk, szélessége 44,5 m. Középen legmélyebb pontját a mai felszíntől két méterre találtuk meg, ott az egykori medret jelző faszenes-izapos sötétszürke réteg vastagsága néhol 30 cm. Rétegeiről metszetrajzot készítettünk, kerámiát azonban csak a meder Árpád-kori telephez közeli keleti szélén találtunk, beljebb csak fa-, kéreg- és növénymaradványok kerültek elő, de csekélyebb számban mint 2001-ben. A meder Ny-i felén sehol nem találtunk régészeti jelenséget.

A lelőhely K-i szélén még két gödröt tártunk fel közvetlen a humuszréteg alatt, így összesen 231 objektum került elő. A nyomvonalon hosszában és keresztben három, több száz méter hosszú kutatóárkot húztunk, de valamennyi negatívnak bizonyult, csupán lerakódott hordalékréteget találtunk két helyen, így a munkát egy hónap után befejeztük. A két ásatási szezon alatt összesen 8500 m²-t tártunk fel.

STRAUB PÉTER

170. Letkés, Széppatak-puszta

(Pest megye) U

2002 szeptemberében földmunkák során régészeti lelőhelyet bolygattak meg. A lelőhely a falutól É-ra, a

Szép-patak É-i oldala mellett húzódó domboldal alsó részén található (hrsz.: 045/1, 042). Mostani tulajdonosa lakóépületet, madárházat, üvegházat, tűzvíztároló-dísztavat kíván itt építeni. Helyszínelésemkor a tűzvíztároló 1 m mélységig kiásott gödrének D-i oldalán vörös színű, paticsos csík mutatkozott, előtte a lemélyített felszínen a lengyeli kultúra cserepeit találtam.

A 2002. október 21. és november 29. között végzett feltárás során kiderült, hogy a metszetben észlelt paticsos réteg a lengyeli kultúra épületének omladékához tartozik. A házat az egykori felszínre építették, 5–15 cm vastag, vörösre égett, paticsos omladék jelezte. Ennek eltávolítása után rajzolódott ki átlag 20 cm széles, vörös, paticsos sávként a falárok, amelybe az oszlophelyek mélyülnek. A téglalap alakú épület hossz tengelyének tájolása É–D, merőleges a közelben levő patakra. Szélessége 5,5 m. É-i, rövidebbik oldalát a földmunkákkal elpusztították. Szerencsére azonban a tűzvíztároló gödrének alján a sárgás altalaj szintjén kirajzolódott az É-i házoldal szerkezetét alkotó nagy oszlophelyek. Ennek alapján az épület hossza 12–12,20 m lehetett. Tapasztott padlója nem volt, a belső járósíntet sötétbarna, helyenként feketére égett föld alkotta. É-i harmadában, a Ny-i oldal mellett került elő a 100–124 cm nagyságú, a járósíntre rakott, abból kiemelkedő, egyszer megújított, enyhén domború platnijú tűzhely. A ház omladékában több helyen cserépcsomók, illetve szétnyomódott edények feküdtek. A bejárat helye nem állapítható meg. Kívül, a ház É-i oldala mellett kisméretű, enyhén méhkasos hulladékgödör került elő (2. obj). Betöltésében kevés lengyeli cserép volt, az alján ép nyéllyukas kőbalta feküdt. A leletanyagban festett cserép nincs, a kerámia alapján a település a lengyeli kultúra késői szakaszához tartozik.

A lelőhely új, az MRT 9. kötetében nem szerepel.

KŐVÁRI KLÁRA

171. Lébény, új plébánia

(Győr-Moson-Sopron megye) Á

Lébényben, az 1208-ban alapított bencés apátság udvarán, közvetlenül a régészetiileg védett telek mellett, a Szt. Jakab tiszteletére emelt templomtól 50 m-re DNy-ra új plébániaépület kialakítását tervezték. Az építkezés során Árpád-kori kisleletek kerültek elő, így megkezdhetjük a leletmentő feltárást.

Az ásatás során az építési telken három nagyobb kutatóárkot és három kisebb szondát kutathattunk.

A feltárás eredményeképp a gazdag középkori planirozási réteg alatt, amivel a járósíntet egyelték ki az elmúlt évtizedekben, és ami földet az állítólagos középkori plébánia mellől hordtak, a gazdasági udvar objektumai kerültek elő. Összesen 21 régészeti objektumot dokumentáltunk és tártunk fel, gödröket, méhkas alakú vermet, cölöplyuk-sorokat, árkot, illetve egy nagyobb méretű, téglalap alakú gödröt, amiből több patkó- és

jászolszeg is előkerült, s amit így feltételelesen gödöristállónak azonosítottunk.

Az ásatás rendkívül gazdag, reprezentatív kerámialelet-együttest eredményezett, ez a tény, valamint a feltárt objektumok jellege egyértelműen mutatnak egy gazdag monostor gazdasági udvarára.

Az ásatáson technikusként részt vett Riha Katalin segédrestaurátor.

ASZT ÁGNES

172. Lickóvadamos, Lickó

(Zala megye) Á, Kk

2002 őszen lefektetésre kerülő MOL-vezeték földmunkáit tekintettük meg. Az NL-63 jelű kúttól délre fekvő szántásban korábbi terepbejárásokon lelőhelyet nem figyeltek meg. A mostani alkalommal talált lelőhely északi végétől 100 méterre északra kiásott vezetékárokban már nem mutatkoztak leletek.

Lickóvadamos Lickó nevű településrészének délnyugati szélén, a Kislickói-dűlőben, Gellénházi-patakba tartó, vízenyős Csarítás-völgyre meredeken lejtő domb tetjén és nyugati oldalán É–D hossz tengelyű, 250×140 méteres területen elszórtan apró Árpád-kori és késő középkori edénytöredékeket lehetett gyűjteni a szántásban.

A lelőhely valószínűleg összefügg a Kislickói-dűlő délnyugati végében a Lengyel- és a Gellénházi-patak összefolyásánál Müller Róbert által bejárt, és a források alapján a középkori Kislickó falu helyével azonosított területtel.⁸ A két helyszínt egy keskeny, rövid völgyecske választja el egymástól.

A terepbejáráson részt vett Csatlós Rita régésztechnikus.

KVASSAY JUDIT

173. Litér, Bajcsy-Zsilinszky utca 51–57.

(Veszprém megye) Ú

2002. november 20. és december 9. között csatornaépítésnél a fenti helyszínen 18–19. századi soros temető 18 sírjának leletmentését végeztem el.

A temetőt feltehetően 1732 (Litér újratelepítése a török hódoltság után) és 1886 (ebből az évből való a jelenleg is használatos temető legkorábbi sírja) között használhatták. A feltárt sírok negyedénél volt melléklet: rózsafüzérre való kereszttek, gombok, csizmapatkó, koporsószőgek.

Munkatárs: Szabó Adrienn régésztechnikus.

RAINER PÁL

⁸ MÜLLER RÓBERT: Régészeti terepbejárások a göcseji „szegek” vidékén és településtörténeti tanulságaik. Zalaegerszeg 1971, 44–45.